

۱۴۰۲

گزارش پروژه زلزله خوی

انجمن حمایت از حقوق کودکان

۱۴۰۲

گزارش پروژه زلزله خوی

انجمن حمایت از حقوق کودکان

فهرست مطالب:

۲	مقدمه
۳	گزارش مختصری از پروژه
۴	اهداف پروژه
۴	فعالیت‌های پیش‌بینی شده
۵	مدت زمان اجرای پروژه
۵	مکان اجرای پروژه
۶	شرح فعالیت‌های انجام گرفته
۶	نیازسنجی
۷	برپایی خانه‌های کودک
۸	آموزش فعالان حوزه‌ی کودک
۸	برگزاری کارگاه برای والدین و نوجوانان
۹	مشاوره‌ی فردی
۹	ارتباط با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی
۱۰	جشن پایان پروژه
۱۰	سایر اقدامات
۱۱	ارزشیابی
۱۴	امور مالی پروژه
۱۵	چالش‌های انجام پروژه
۱۶	تجارب به دست آمده
۱۸	تقدیر و تشکر
۱۹	پیوست‌ها
۱۹	پیوست ۱: مداخله مؤثر ۱
۲۰	پیوست ۲: مداخله مؤثر ۲
۲۳	پیوست ۳: گالری تصاویر

عنوان گزارش: پروژه‌ی اجرایی زلزله‌ی خوی
 مجری: انجمن حمایت از حقوق کودکان
 نام استان: آذربایجان غربی - خوی
 زمان اجرا: ۱۴۰۱/۱۱/۲۰ - ۱۴۰۲/۰۶/۳۰

عکس داخل جلد: پروژه‌ی آذربایجان غربی،
 زلزله‌ی خوی، زمستان ۱۴۰۱

نشانی: تهران، سیدخندان، ابتدای
 سهروردی شمالی، کوچه سلطانی
 (قرقاول)، پلاک ۳۷

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۱۱۱۴
 فکس: ۸۸۷۳۵۵۹۱

- www.irsprc.org
- www.twitter.com/irsprc2
- www.t.me/irsprcorg
- www.instagram.com/irsprcorg

مقدمه

انجمن حمایت از حقوق کودکان، بعد از تصویب پیمان نامه‌ی حقوق کودک توسط جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۳۷۳ و با هدف تفهیم، تبلیغ و ترویج اصول این پیمان نامه‌ی جهانی تاسیس شد، و به عنوان سازمانی مستقل، غیردولتی و غیرانتفاعی با مجوز ۱۱۳۳۸ از وزارت کشور، در راستای حمایت از حقوق کودکان فعالیت می‌کند.

از جمله پروژه‌های اجرایی این انجمن، خانه‌ی کودک شوش، خانه‌ی کودک ناصر خسرو در تهران، و پروژه‌ی شهر اسفدن در خراسان جنوبی است، که کودکان در شرایط دشوار را مورد حمایت قرار می‌دهد، و اهمیت فعالیت آن‌ها، برگزاری کلاس‌های آموزشی و مهارت‌های زندگی برای کودکان بازمانده از تحصیل است.

توجه به نیازهای آن‌ها در بلایا و شرایط بحرانی، از جمله وقوع زلزله است. انجمن، سابقه‌ی حضور در زلزله‌ی خراسان جنوبی (اسفدن)، قزوین و زنجان، بم و کرمانشاه را نیز داشته است، و اقدامات مؤثری برای کودکان انجام داده است. در همین راستا و پس از وقوع زلزله در منطقه‌ی خوی، ابتدا گروهی برای ارزیابی شرایط و نیازسنجی به منطقه اعزام شد، و متأسفانه شاهد بودیم که کودکان از جمله گروه‌هایی بودند که در این شرایط مورد غفلت واقع شده بودند، و در هیچ یک از کمپ‌های ایجاد شده، امکاناتی

برای کودکان در نظر گرفته نشده بود. بر این اساس، انجمن به ارائه‌ی خدمات تخصصی در زمینه‌ی کودکان و خانواده‌های آن‌ها پرداخت، که در ادامه شرح آن بیان خواهد شد.

از تمامی عزیزانی که در این مسیر ما را همراهی کردند، کمال تشکر را داریم. همچنین از نیروهای محلی، که از بدو ورود به منطقه تا زمان اتمام پروژه، نهایت همکاری و لطف را با نیروهای اعزامی انجمن حمایت از حقوق کودکان داشتند، ممیانه سپاس‌گذاری می‌کنیم.

گزارش مختصری از پروژه

مورخ هشتم بهمن ۱۴۰۱، زلزله‌ای به بزرگی ۵/۹ ریشتر در منطقه‌ی خوی آذربایجان غربی روی داد.

انجمن از تاریخ بیستم بهمن ماه در منطقه حضور پیدا کرده و بعد از نیازسنجی، به ارائه‌ی خدمات تخصصی پرداخت، که در ادامه‌ی گزارش، شرح اقدامات و فعالیت‌ها به تفصیل بیان خواهد شد.

اهداف پروژه

هدف کلی:

ارتقاء شرایط زیستی کودکان در موقعیت بحران (با تأکید بر کاهش فشار روانی بر کودکان و خانواده‌ها و تلاش برای بازگشت به شرایط عادی زندگی)

اهداف اختصاصی:

- بهبود شرایط کودکان در کمپ‌های ایجاد شده (با توجه به تعدد کمپ‌ها، به طور میانگین ده کمپ در نظر گرفته خواهد شد)
- بهبود شرایط والدین و تلاش برای کاهش فشارهای روانی آنان (ارائه خدمات به ۱۰۰ خانواده)

فعالیت‌های پیش‌بینی شده:

- ایجاد دو خانه‌ی کودک در روستای پره (کانون زلزله) و منطقه‌ی جمشیدآباد
- حضور روزانه‌ی کودکان در خانه‌های کودک و انجام بازی‌های گروهی - پیش‌بینی می‌شود به طور میانگین، روزانه ۳۰ کودک حضور یابند.
- برگزاری جلسات مشاوره‌ی فردی حضوری و تلفنی - پیش‌بینی می‌شود در دو ماه اول حضور در منطقه، تعداد ۱۰۰ مشاوره‌ی فردی حضوری، و تا پایان پروژه، ۶۰ مشاوره‌ی تلفنی انجام گیرد.
- برگزاری جلسات گروهی برای والدین، نوجوانان، نیروهای فعال محلی و فعالان حوزه‌ی کودک در بازه زمانی اجرای پروژه - با پیش‌بینی این که هر گروه حداقل دو کارگاه در طی دوره‌ی حضور خود برگزار کند، در مجموع، ۲۰ کارگاه توسط ۱۰ گروه اعزامی برگزار خواهد شد.

- برگزاری کارگاه حقوق کودک در ۱۵ مدرسه تا پایان پروژه، با همکاری نیروهای محلی
- رایزنی با نهادهای مختلف برای ارائه‌ی خدمات جامع - تعداد جلسات حسب موضوع متغیر خواهد بود، ولی پیش‌بینی می‌شود ارتباط مستمر با نهادهای دولتی از جمله هلال احمر، شهرداری، فرمانداری، بهزیستی، و نهادهای غیردولتی فعال در منطقه وجود داشته باشد.

مدت زمان اجرای پروژه | مکان اجرای پروژه

زمان در نظر گرفته شده برای اجرای پروژه، بازه زمانی شش ماهه تعیین شد، که طی دو ماه اول، نیروهای متخصص به منطقه اعزام خواهند شد و در ادامه، فعالیت‌ها از طریق نیروهای متخصص و فعال محلی که در این مدت ارتباط مستقیم با نیروهای اعزامی داشته و آموزش‌های لازم را دیده اند، دنبال می‌شود. انجمن نیز برای پیشبرد هر چه بهتر امور، نظارت لازم بر اجرای فعالیت‌ها را خواهد داشت.

مکان اجرای پروژه، شهرستان خوی از توابع استان آذربایجان غربی است.

با توجه به پراکندگی تعداد کمپ‌ها، با مشورت نیروهای فعال محلی، دو منطقه برای ارائه بخشی از خدمات تخصصی توسط انجمن (برپایی خانه‌های کودک) در نظر گرفته خواهد شد.

برپایی خانه‌های کودک

براساس نیازسنجی، دو منطقه‌ای (از محلات حاشیه‌ای شهر خوی)، و بخش پره (کانون زلزله) به منظور راه اندازی و تجهیز خانه کودک انتخاب شدند. پس از آگهی فراخوان همکاری، دو نفر به عنوان مربی خانه‌ی کودک انتخاب و استخدام شدند. پس از حدود سه روز فعالیت در منطقه‌ی جمشیدآباد به دلیل نبود امنیت و چالش‌های ایجاد شده، تصمیم گرفته شد فعالیت‌های انجمن به صورت متمرکز در منطقه‌ی پره ادامه یابد. در نتیجه، کانکس دیگری نیز به این منطقه انتقال داده شد. کانکس‌ها در ابتدا با همکاری خود کودکان نقاشی شد و فعالیت خود را آغاز کرد. از جمله فعالیت‌های خانه‌های کودک، انجام بازی‌های گروهی، کتاب‌خوانی، کشیدن نقاشی، بازی فوتبال، و ارتباط با مادران در خصوص فرزندانشان بود. به طور میانگین، روزانه حدود ۲۰ کودک به خانه‌های کودک مراجعه می‌کردند. با توجه به نزدیکی خانه‌های کودک به مدرسه‌ی روستا، اغلب آن‌ها

شرح فعالیت‌های انجام گرفته

نیازسنجی

با توجه به اینکه حدود ۱۰۰ کمپ در منطقه دایر شده بود، در ابتدا جلساتی با سه گروه از نیروهای فعال محلی برگزار شد، تا کمپ‌هایی که در آن تعداد کودکان بیشتر است یا خدمات روانشناختی کمتری در ارتباط با کودکان دریافت کرده‌اند، شناسایی شوند. در نتیجه از چهار کمپ بازدید به عمل آمد، و از طریق صحبت با مادران و پدران و مشاهده‌ی فعالیت نیروهای فعال داوطلب، شرایط کودکان از نزدیک مورد بررسی قرار گرفت.

در نهایت با همفکری فعالین محلی، تصمیم گرفته شد تا دو خانه‌ی کودک در مناطق جمشیدآباد و پره دایر شود، تا کودکان ساعاتی از روز را در این مراکز سپری کنند، و برای هر کمپ نیز یک مربی متخصص محلی در نظر گرفته شود. سایر خدمات، از جمله مشاوره‌های فردی و گروهی، جلسات آموزشی برای فعالان حوزه‌ی کودک، و جلسه با سایر نهادها برای پیشبرد امور به نفع کودکان، از دیگر فعالیت‌هایی بود که طی نیازسنجی، شناسایی شدند.

بعد از تعطیلی مدرسه حضور پیدا می‌کردند. به دلیل این که در روستا، پارکی مجهز به وسایل بازی وجود نداشت (به جز پارک جنگلی که تقریباً فاصله‌ی زیادی با روستا داشت)، خانه‌های کودک، فضای برای بازی و محیطی برای ابراز وجود کودکان بود. در حین انجام فعالیت‌ها، چنان‌چه مواردی از جمله کودک‌آزاری، نیاز به مداخله‌های تخصصی بیشتر با کودک یا خانواده مورد نیاز بود، توسط مربیان گزارش می‌شد تا مداخله توسط تیم‌های اعزامی انجام یا به سایر نهادها ارجاع داده شوند. علاوه بر فعالیت‌های روزانه، به مناسبت سال نو و عید نوروز، جشنی برپا شد و از یک گروه تئاتر برای اجرای برنامه دعوت به عمل آمد.

آموزش فعالان حوزه‌ی کودک

آموزش متخصصین، معلمین و فعالان حوزه‌ی کودک با هدف تبلیغ و ترویج پیمان نامه حقوق کودک و مداخله در بحران، یکی دیگر از فعالیت‌های اجرایی در منطقه‌ی خوی بود. این کارگاه‌ها شامل:

- برگزاری دو کارگاه «حقوق کودک» برای فعالان این حوزه
- برگزاری یک کارگاه «حقوق کودک» برای معلمین و پرسنل مدرسه، پیرو گزارش دانش‌آموزان مراجعه کننده به خانه کودک مبنی بر کودک‌آزاری جسمی توسط پرسنل مدرسه
- برگزاری کارگاه «مداخله در بحران با تأکید بر آموزه‌های روانشناختی» برای پرسنل مدرسه، توسط متخصصین روانشناسی صدای یارا

برگزاری کارگاه برای والدین و نوجوانان

از نتایج ارزیابی‌های صورت گرفته، مشاهده‌ی والدینی بود که با چالش‌های جدیدی در ارتباط با فرزندانشان مواجه شده، و در

مورد نحوه‌ی پاسخگویی به این رفتارها، دچار سردرگمی شده بودند. از جمله‌ی این چالش‌ها شب اداری، کابوس‌های شبانه و مختل شدن خواب کودک، چسبندگی به مادر و... بود. به همین منظور، متخصصانی برای برگزاری کارگاه به منطقه اعزام شدند، و ۱۶ کارگاه با موضوعات خود مراقبتی در شرایط بحران، آموزش بهداشت فردی و انطباق با شرایط زندگی در کمپ برای والدین برگزار شد، که در مجموع ۳۷۰ نفر در این کارگاه‌ها شرکت کردند. علاوه بر آن، کارگاه خودمراقبتی برای کودکان و نوجوانان نیز برگزار شد که در مجموع ۵۰ نوجوان شرکت داشتند.

مشاوره‌ی فردی

جلسات مشاوره‌ی فردی برای مادران، پدران و نوجوانان، از دیگر فعالیت‌های اجرایی در منطقه بود. حدود صد جلسه‌ی مشاوره‌ی فردی حضوری انجام شد، و در مواردی که نیاز به ادامه‌ی جلسات بود، ارجاع به واحد صدای یارا انجام می‌شد، تا خدمات روانشناختی به صورت تلفنی و به طور منظم انجام شود. از این تعداد، پانزده

مورد به واحد صدای یارا ارجاع داده شدند، و روند دریافت خدمات مشاوره‌ی تلفنی توسط این افراد ادامه دارد. از این تعداد تماس، هفت مورد خود کودک، پنج مورد مادر کودک، دو مورد پدر و یک مورد از اطرافیان بوده است. برای سهولت تماس، یک خط موبایل در اختیار افراد اعزامی به منطقه قرار داده شد تا خانواده‌هایی که دسترسی به موبایل نداشتند، از این طریق با متخصصان صدای یارا در تماس باشند.

ارتباط با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی

به منظور هم‌افزایی در ارائه‌ی خدمات، و همچنین مطالبه‌گری از نهادهای دولتی، جلساتی با سایر نهادها برگزار شد تا برای ارائه‌ی خدمات بهتر به کودکان و خانواده‌هایشان، بتوان از ظرفیت آن‌ها نیز استفاده کرد. در طی این جلسات، نهادهای مختلف به ارائه‌ی گزارش عملکرد پرداخته، و با ظرفیت‌های یکدیگر آشنا می‌شدند. ۳۰ جلسه در این خصوص با سایر نهادها برگزار شد. غالب جلسات، جلسه با شهرداری در خصوص ارائه‌ی

شد، پیگیری وضعیت تحصیل دختران در روستای بدل‌آباد از توابع خوی بود، چرا که به علت نبود دبیرستان دخترانه و فرزندانش دختر به شهر خوی برای ادامه‌ی تحصیل، به پدیده کودک‌همسری دامن زده بود. به همین منظور به روستا مراجعه، و با فعالین محلی جلسه برگزار شد. در کنار بررسی شرایط برای ساخت مدرسه، پیشنهاد تأسیس کتابخانه نیز مطرح شد، که با استقبال نیروهای محلی مواجه شد، و قرار شد هر دو مورد توسط نیروهای محلی پیگیری و در کنار آن، رایزنی با خیرین مدرسه ساز و سایر افراد فعال در این حوزه، توسط انجمن صورت گیرد.

ارزشیابی

شرایط پره، ادامه فعالیت‌ها به طور متمرکز در منطقه‌ی پره ادامه پیدا کرد و کانکس دیگر نیز به آن منطقه منتقل شد. در خصوص پیش‌بینی حضور کودکان در کانکس‌ها، تعداد آن به عدد پیش‌بینی شده نزدیک بود، و در برخی روزها نیز از تعداد در نظر گرفته شده، بیشتر بوده است.

– در خصوص نیل به هدف تخصصی «بهبود شرایط کودکان» که از طریق ایجاد خانه‌های کودک عملیاتی شده بود، دو کانکس در منطقه‌ی «بخش پره» و «محلای جمشیدآباد در خوی» مستقر شد ولی به دلیل چالش‌های ایجاد شده در منطقه‌ی جمشیدآباد، با نظر نیروهای محلی و بررسی

امکانات برای استقرار کانکس‌ها در محل‌های مورد نظر، و همکاری در خصوص سایر موارد مرتبط با کودکان بود. در ادامه لیست برخی از نهادهای فعال در منطقه ذکر شده است.

برخی از نهادهای فعال در منطقه خوی	
مؤسسه خیریه هیوا هه ژاران	مرکز نیکوکاری خیرین کارآفرین خوی
مؤسسه فردای سبز ارومیه	مؤسسه نیکوکاری- فرهنگی سلوک پویا
آقای دکتر ایرانمنش (مدرس، پژوهشگر و کنشگر مدیریت مخاطرات)	مؤسسه مهر هوشمند (آگاپه)
مؤسسه امدادرسنان بیراهه نورد	بنیاد توسعه صلح و مهربانی

جشن پایان پروژه

در پایان پروژه (خرداد ۱۴۰۲)، جشن پایانی برای کودکان مراجعه کننده به خانه‌های کودک برگزار شد.

با توجه به این که فضای مدرسه برای برگزاری این جشن مناسب‌تر بود، هماهنگی‌های لازم توسط مربیان با مسئولین مدرسه انجام، و از یک گروه هنری برای اجرای برنامه نیز دعوت به عمل آمد. در نهایت نیز هدیه‌ای به رسم یادبود به کودکان تقدیم شد.

سایر اقدامات

به دلیل پویا بودن ماهیت پروژه، با برخی موارد مواجه شدیم که قابل پیش‌بینی نبود. از جمله این موارد، پیگیری وضعیت کودکی بود که به دلیل عدم رعایت نکات ایمنی و انفجار گاز پیک‌نیک، دچار سوختگی شدید شده بود. با پیگیری‌های مستمر همکاران اعزامی، و ارتباط با مراکز درمانی و اسپانسرها برای تأمین هزینه‌های درمان، به بیمارستان منتقل و روند درمان شروع شد. اقدام دیگری که طی جلسات همفکری با سایر نهادها پیشنهاد

– تعداد ۲۰ کارگاه برای والدین، نوجوانان و فعالان حوزه کودک پیش‌بینی شده بود، که در عمل، ۱۶ کارگاه برگزار شد که به میزان پیش‌بینی شده نزدیک بود.

– برگزاری ۱۵ کارگاه حقوق کودک در مدارس (پیش‌بینی شده در پروژه) به علت عدم همکاری آموزش و پرورش با نیروهای محلی هماهنگ کننده، عملیاتی نشد. تنها یک کارگاه در مدرسه‌ی جنب خانه کودک با هماهنگی افراد اعرامی و مربیان خانه کودک با مدیر مدرسه برگزار شد.

– تعداد ۶۰ مشاوره‌ی تلفنی، و ۱۰۰ مشاوره حضوری پیش‌بینی شده بود. تعداد مشاوره‌های حضوری منطبق بر عدد پیش‌بینی شده بود اما مشاوره‌های تلفنی کمتر از تعداد پیش‌بینی شده بود (در مجموع ۱۵ مورد). از جمله دلایل آن، عدم دسترسی مادران به تجهیزات موبایل، نداشتن سواد کافی، بحرانی بودن شرایط، تلاش برای کانکس‌ها، تلاش برای تأمین نیازهای اولیه، و عدم آشنایی به فرایند مشاوره برای حل مسائل بود.

– در خصوص ارتباط با سایر نهادهای دولتی و غیردولتی، پیش‌بینی نیاز به زمان داشت، و به همین دلیل در مرحله‌ی تدوین پروژه عددی ذکر نشد، ولی در طی اجرای پروژه و پس از آن، ۳۰ مورد ارتباط با سایر نهادها صورت گرفت.

– با بررسی‌های انجام شده در راستای اهداف بلند مدت انجمن، پیشنهاد شد مکانی به شکل ثابت، برای ادامه فعالیت خانه کودک و زیر نظر شهرداری

پره در نظر گرفته شود. انجمن حمایت از حقوق کودکان نیز در این مسیر، موضوع آموزش و سوپرویزن پرسنل را به عهده گیرد. متأسفانه شهرداری در این زمینه همکاری نکرد؛ از طرفی نیروهای محلی نیز تمایلی به تقبل این مسئولیت و مواجهه با چالش‌های آن را نداشتند.

علاوه بر آن، همانطور که قبلاً نیز اشاره شد، در منطقه‌ی پره پارکی که دارای وسایل بازی باشد، وجود نداشت. در راستای احقاق حق بازی برای کودکان، رایزنی‌هایی با شهرداری انجام شد، تا بعد از پایان پروژه، در محل استقرار کانکس‌های انجمن حمایت از حقوق کودکان (که یک فضای سبز کوچک بود)،

وسایل بازی تعبیه شود، ولی شهردار پره عنوان کردند قادر به تأمین هزینه‌ی این وسایل نیستند، و تنها کمک آن‌ها در این زمینه، در اختیار دادن فضای سبز و صدور مجوز برای این امر است. مسئولیت پیگیری تهیه‌ی وسایل از افراد خیر یا هر کانال دیگری را هم متقبل نشدند، و درخواست داشتند این مسئله از طریق انجمن حمایت از حقوق کودکان پیگیری شود.

پس از اتمام پروژه، این موضوع توسط انجمن پیگیری شد و دو نهاد غیردولتی قول همکاری دادند، ولی تا کنون اقدامی در این زمینه انجام ندادند. پیگیری و رایزنی‌های انجمن در حال انجام است.

امور مالی پروژه

پس از وقوع زلزله، فراخوانی برای دریافت کمک‌های نقدی و غیرنقدی داده شد، که پیرو آن، حمایت‌هایی توسط حامیان همیشگی انجمن به شرح زیر دریافت و هزینه شد:

عنوان	مبلغ (ریال)
ابزار و لوازم فنی مصرفی	۵,۵۰۰,۰۰۰
آموزش	۴۴,۲۷۰,۰۰۰
ایاب و ذهاب	۱۴,۶۴۵,۰۰۰
پذیرایی جشن کودکان، نظافت	۱۰۳,۱۸۸,۵۰۰
حقوق مربیان خانه‌های کودک	۱۸۶,۹۰۶,۰۰۰
هزینه‌ی سفر و اسکان	۲۰۰,۳۷۲,۲۰۴
هزینه‌ی پست و تلفن و اینترنت	۲,۵۰۰,۰۰۰
هزینه‌ی ملزومات و نوشت‌افزار و کپی و پرینت	۴,۰۰۰,۰۰۰
هزینه‌ی کمک‌های غیر نقدی	۸۵,۱۸۹,۰۰۰
اجاره‌بهای کانکس	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع هزینه‌های انجام شده	۶۹۶,۵۷۰,۷۰۴
کمک‌های غیرنقدی - اموال و اثاثیه	۵۰,۸۵۰,۰۰۰
کمک‌های غیرنقدی - لوازم التحریر	۳۴,۱۵۰,۰۰۰
کمک‌های غیرنقدی - البسه	۸,۷۵۰,۰۰۰
کمک‌های غیرنقدی - بهداشتی و درمانی	۶,۸۵۰,۰۰۰
کمک‌های غیرنقدی - تغذیه	۳۵,۴۳۹,۰۰۰
کمک‌های نقدی مردمی	۱,۶۷۰,۹۹۸,۳۷۳
جمع کمک‌های مردمی دریافتی	۱,۸۰۷,۰۳۷,۳۷۳

شایان ذکر است، بخشی از هزینه‌ها از طریق رایزنی و ارتباط با لینک‌های شخصی همکاران اعزامی به منطقه، تأمین شده، و در جدول فوق ذکر نشده است. استفاده از محل اسکان اداره‌ی برق خوی، و خرید برخی اقلام توسط داوطلبان از جمله‌ی این موارد بوده است.

با قدردانی از همه‌ی حامیان مالی انجمن، باقیمانده‌ی کمک‌های مالی قرار است صرف تأسیس کتابخانه، برگزاری کارگاه حقوق کودک، و سایر امور برای بهبود شرایط کودکان در منطقه‌ی خوی شود. چنانچه این برنامه‌ها محقق نشود، مبلغ باقیمانده به عنوان تنخواه بلائی‌ای طبیعی، در حساب انجمن باقی می‌ماند.

چالش‌های انجام پروژه

در حین اجرای هر پروژه، به منطقه، از دیگر موضوعات و چالش‌ها و موانعی وجود دارد. از دشواری‌ها بود که در نهایت، از جمله چالش‌های اصلی، می‌توان طریق لینک‌های شخصی همکاران به موارد زیر اشاره کرد: حل و فصل شد.

– آسیب‌های وارده به کانکس‌های در نظر گرفته شده به عنوان خانه‌های کودک در خارج از ساعات کاری، که بخش زیادی از زمان مربیان به رفع خرابی‌های حاصل از آن اختصاص داده می‌شد، و هزینه‌هایی را برای تعمیر تحمیل می‌کرد. این امر، از دلایل انتقال کانکس منطقه‌ی جمشید آباد به پره بود؛ هر چند در پره نیز این مسئله به کرات تکرار شد. – عدم همکاری برخی نهادها برای پیشبرد هرچه بهتر امور، از دیگر موارد قابل طرح بود. همان‌طور که در بالا ذکر شد، در انتهای پروژه، پیشنهاد تجهیز پارک محل استقرار کانکس‌ها، و همچنین در نظر گرفتن مکانی برای تأسیس خانه‌ی کودک زیر نظر شهرداری، و با استفاده از ظرفیت نیروهای متخصص محلی (به عنوان اهداف بلند مدت پروژه)، داده شد، ولی متأسفانه همکاری در این زمینه‌ها صورت نگرفت.

– عدم آشنایی گروه‌های محلی فعال در منطقه به حقوق کودک

– عدم تسلط تعداد زیادی از افراد ساکن در منطقه به زبان فارسی. با توجه به اینکه آموزش‌ها در مدرسه نیز به زبان آذری بود، ارتباط نیروهای اعزامی با برخی از دانش‌آموزان (به ویژه پایه‌ی اول و دوم ابتدایی) هم دشوار بود.

البته برای رفع این چالش، در تمامی گروه‌های اعزامی، حداقل یک نفر مسلط به زبان ترکی بود و این امر تا حد زیادی به حل این چالش کمک کرد.

تجارب به دست آمده

– در این زلزله، بیشتر از آسیب جسمانی، ترس، وحشت و آسیب‌های روانی حاکم بود، که مانع از بازگشت افراد به منازلشان شده بود. زلزله‌ی رخ داده در کشور ترکیه که قرابت زمانی با زلزله خوی داشت نیز به این مسئله دامن زده بود.

– ترس و وحشت حاکم در منطقه باعث غفلت پدران و مادران از کودکان شده بود، به

این معنی که بازی کردن، انجام فعالیت‌های سرگرم کننده و... وجود نداشت. در برخی از کمپ‌ها، حتی یک توپ برای بازی کودکان تهیه نشده بود، و این امر باعث افزایش چالش بین والدین و کودکان و حتی بین خود کودکان شده بود.

قبل از مطرح شدن، پارکی که دارای وسایل بازی باشد، وجود نداشت. از دلایل اصلی این امر، غفلت از کودکان بود، نه نداشتن بودجه یا وضعیت اقتصادی نامناسب مردم منطقه.

به عنوان مثال در یکی از کمپ‌ها که بین چند نوجوان درگیری پیش آمده بود، طی صحبت با آن‌ها، یکی از دلایل را عدم وجود وسایل و فعالیت‌های سرگرم کننده عنوان کردند.

طی صحبت با نیروهای محلی در ابتدای پروژه این مسئله به کرات شنیده شد که بخش زیادی از مردم روستا باغدار و دارای شرایط مالی مناسبی هستند، و این امر باید در نحوه‌ی برخورد با آن‌ها مد نظر قرار گیرد.

– در منطقه‌ی حاشیه نشین جمشیدآباد و روستای بدل آباد (در فاصله‌ی نزدیک با خوی)، نداشتن مدرسه، منجر به پدیده‌ی کودک همسری شده بود.

– اختلافات قومی/مذهبی، یکی از دلایل عدم استفاده یکسان گروه‌ها از امکانات ارائه شده در شرایط بحران بود.

– در منطقه‌ی پره، شهرداری در زمینه‌ی فراهم کردن امکانات برای کودکان اقدامی انجام نداده بود، و همان‌طور که

– تأثیر مثبت قومیت و حضور فعال نیروهای محلی برای تأمین وسایل مورد نیاز افراد، مشهود بود. تعداد زیادی از نهادهای فعال، از شهرهای ترک زبان بودند که نقش اصلی در تأمین اقلام مورد نیاز را داشتند.

– عدم آشنایی نیروهای محلی در زمینه‌ی مداخله در بحران برای کودکان، و توجه به آن‌ها در موقعیت بحران. این امر، نشان دهنده‌ی لزوم آموزش مداخله در بحران، قبل از وقوع آن است.

تقدیر و تشکر

در پایان، از زحمات تمامی دوستان و همکاران عزیزی که ما را در این پروژه همراهی کردند، قدردانی می‌شود. امید است با تلاش و همکاری همه‌ی عزیزانی که دغدغه‌ی کودکان و حقوق آن‌ها را دارند، بتوانیم شرایط بهتری را بر کودکان ایران زمین رقم بزنیم. از مربیان بومی خانه‌های کودک خوی (خانم سما توحیدزاده و خانم نگین الهویردی پور) در قالب دیدار حضوری در دفتر انجمن تقدیر و تشکر به عمل آمد.

اسامی همکاران شرکت کننده در پروژه:

نام	سمت	نام	سمت
طاهره پژوهش	مدیر عامل انجمن	شیرین حیدری	روانشناس داوطلب صدای یارا
منصوره شاه نظری	رئیس هیأت مدیره، روانشناس داوطلب صدای یارا	زهرا بابرام زاده	مددکار اجتماعی خانه‌ی کودک ناصرخسرو
محبوبه توکلی	مددکار اجتماعی، مسئول پروژه	مژگان فاضلی	روانشناس داوطلب صدای یارا
سپهلا بابایی	عضو هیأت مدیره	زهرا افتخارزاده	داوطلب انجمن
مهنوش مهره‌کش	عضو هیأت مدیره، روانشناس داوطلب صدای یارا	ندا حقیقی	نیروی فعال محلی
جعفر پور قدیم	داوطلب انجمن	افسانه کمانی فرخ آبادی	داوطلب انجمن
حمیدرضا وطنی	داوطلب انجمن	زانبار وطنی	داوطلب انجمن
فروغ بندپی	داوطلب انجمن	ثریا عزیزپناه	داوطلب انجمن
سما توحیدزاده	مربی خانه‌ی کودک	فریده ملا جلالی	داوطلب انجمن
نگین الهویردی	مربی خانه‌ی کودک	فریبا نجفی برزگر	گرافیکست و صفحه آرا

پیوست‌ها

پیوست ۱: مداخله

مؤثر ۱

و شروع روند درمان کودک، بی نتیجه بوده است.

به همراه مربی، به منطقه محل زندگی کودک رفتیم. محله از

هر نظر غیر قابل سکونت بود. آب فاضلاب در سطح خیابان رها

و خیابان-ها گلی بود. در حیاط خانه، دام‌ها نگهداری می‌شدند

و در پشت‌بام، علوفه انبار شده بود، و از کمترین امکانات

بهداشتی برخوردار بودند. کودک، در اثر انفجار پیک‌نیک

به همراه مربی خانه‌ی کودک، در حال فعالیت در خانه‌ی کودک

پره بودیم که از طرف یکی از نهادهای غیردولتی فعال در

منطقه با ما تماس گرفتند، و یک مورد سوختگی کودک را گزارش

دادند، و عنوان کردند مداخله آن‌ها برای اخذ رضایت خانواده

که با کپسول گازی پر شده بود، دچار سوختگی شدید شده بود.

در ابتدا، خانواده منکر سوختگی کودک شدند، چرا که تنها فرزند خانواده بود، و مادر امکان بارداری مجدد نداشت. تصور مادر بر این بود که اگر فرزندش را به بیمارستان ببرد، کودک زنده نخواهد ماند. او را بین مبل و دیوار، زیر پتو و لای ملحفه پیچیده بودند. وضع اسفناکی داشت؛ تمام بدنش عفونت کرده بود، و تپش قلب شدیدی داشت.

با صحبت کردن و آرام کردن مادر، کم‌کم او را قانع کردیم که انتقال کودک به بیمارستان نه تنها هیچ خطری برای او ندارد، بلکه سلامتش را به دست خواهد آورد. با اورژانس تماس گرفتیم، ولی متأسفانه برای فرستادن آمبولانس همکاری نکردند. در نهایت، با وسیله‌ی نقلیه‌ی شخصی، کودک را به بیمارستان خوی منتقل کردیم. امور مربوط به هماهنگی با بیمارستان و تأمین هزینه‌های درمانی، توسط همکاران انجام شد. به دلیل شدت سوختگی، بیمارستان خوی کودک را سریعاً به بیمارستان

ارومیه منتقل کرد. کودک، بعد از ۳ بار جراحی، سلامتی‌اش را بدست آورد. در رابطه با تأمین هزینه‌های جراحی نیز، یکی از اعضای انجمن، اسپانسر معرفی کردند که همه‌ی هزینه‌های درمان را تقبل کردند. در کنار آن، حمایت‌های روانی و مالی برای خانواده‌ی کودک فراهم شد تا بتوانند در طی دوره‌ی درمان، در کنار کودک خود حضور داشته باشند.

پیوست ۲: مداخله

مؤثر ۲

حسین، دانش‌آموز پایه‌ی چهارم بود. در بین سایر بچه‌ها، به عنوان کسی که دستانی قوی دارد، شناخته می‌شد. زمانی که بچه‌ها در مورد قدرت دستان حسین صحبت می‌کردند همه با هم می‌خندیدند. وقتی با نگاه پر از پرسش من مواجه شدند، یکی از آن‌ها گفت: خانم، زنگ تفریح، هر کس اذیت کند، ناظم خط کش را به حسین می‌دهد تا بقیه‌ی دانش‌آموزان را کتک بزند. همه‌ی بچه‌ها می‌دانند دست‌های حسین خیلی سنگین

است! (حسین با چهره‌ای پر از غرور و لیخندی بر لب به صحبت دوستانش گوش می‌داد). خانم، شما را به خدا این صحبت‌ها را به ناظم نگویند. اگر بفهمد به شما گفته‌ایم، بیشتر ما را کتک می‌زند.

دخترها ولی معتقد بودند ما مهربان‌ترین معلم‌ها را داریم و در ادامه، همه‌ی موارد اینکده کدام معلم دختران یا پسران مهربان‌تر است، بالا گرفت. مات و مبهوت از حرکت ضدانسانی ناظم، از بچه‌ها سؤال کردم: خب، به نظر شما با دست‌های قوی چه کارهای خوبی می‌توانیم انجام دهیم؟ بچه‌ها هر کدام با اشتیاق و با شوخی مثال‌هایی زدند: خانم، می‌شود خوب بیل زد، خانم، برای والیبال هم خوب است و... .

بعد از بازی با بچه‌ها، به طوری که چالشی برای آن‌ها درست نشود، این مسئله پیگیری شد. به همراه سه تن از همکاران به دفتر مدیر مدرسه مراجعه کردیم. با توجه به اینکه زنگ تفریح بود، سایر معلمان نیز حضور داشتند. بعد از کمی صحبت در مورد وضعیت

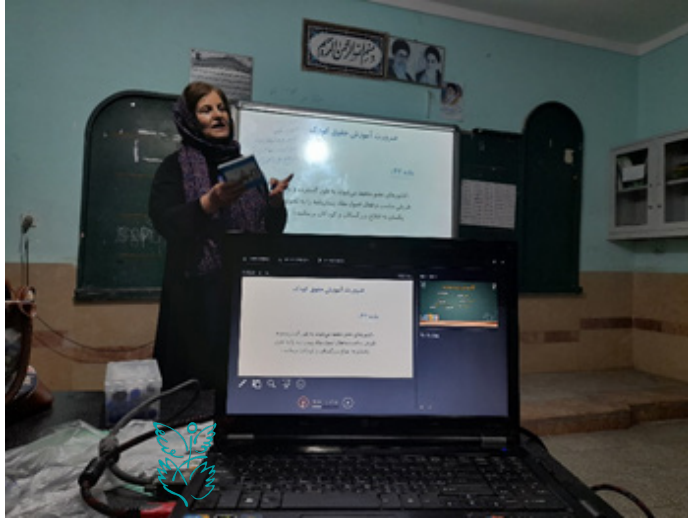
دانش‌آموزان در شرایط زلزله و چالش‌های پیش آمده، اشاره‌ای به نحوه‌ی برخورد با دانش‌آموزان شد. بله! متأسفانه، ناظم معتقد بود مدیریت کردن دانش‌آموزان پسر خیلی دشوار است، و تنها راه کنترل آن‌ها تنبیه بدنی است.

پیشنهاد برگزاری کارگاه حقوق کودک برای پرسنل مدرسه داده شد، که با استقبال مدیر مواجه شدیم. یک شیفت مدرسه دخترانه و در شیفت دیگر آن، پسران مشغول به تحصیل بودند. بعد از حضور در شیفت دخترانه و هماهنگی‌های انجام شده، ترتیب برگزاری کارگاه برای معلمان و مدیران، داده شد. فردای آن روز، کارگاه برگزار، و در بخشی از آن که پرچالش‌ترین قسمت بود، در مورد نحوه‌ی برخورد با دانش‌آموزان بحث‌ها و راهکارهای زیادی مطرح شد.

بعد از گذشت چند روز و با پیگیری انجام گرفته از طرف خود دانش‌آموزان و همکاران، همگی به اتفاق از تغییر رفتار ناظم خبر دادند، و اینکه دیگر با خط‌کش یا چوب در حیاط مدرسه قدم نمی‌زند.

گالری تصاویر

برگزاری کارگاه حقوق
کودک

انجام بازی های گروهی

حضور کودکان در خانه‌ی کودک

نیازسنجی و بازی با کودکان حضور در کمپ‌ها در مرحله‌ی

با همکاری کودکان نقاشی کانکس‌ها

استقرار کانکس‌ها (خانه‌های کودک) در منطقه‌ی پره

بازدید از کمپ‌ها در مرحله‌ی نیازسنجی

انجام بازی‌های گروهی

اطلاعیه‌ی ویژه
برنامه‌ی جشن
نوروز

مرحله‌ی نیازسنجی در منطقه

حضور کودکان در خانه‌ی کودک

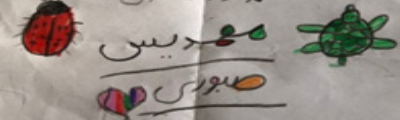
سلام خانم معلم عزیزم ممنونم که نقاشی را به ما آموختی
و با ما بازی کردی این قراره که بروید
خیلی ناراحت هستم کاش می‌شود بروید و با هم بازی
کنیم و کار دست و نقاشی درست کنیم و یکشنبه
از شما خیلی راضی هستم و خدا امر شما را عرس پاشد.

از طرف
مهدیه مسانه

نقاشی کودکان در جشن سال نو

خانم معلم عزیزم از توجیحی ممنونم
به ما نقاشی یاد دادی لانه کلی
همیشه اینجا بودی خجسته خجسته و
خجسته خجسته دوست دارم
دلپوش و شادمان زری از زری دوست
دوست
دوست
دوست

نام‌هایی
از طرف
کودکان

سلام خانم عزیز ما همه بچه‌ها شما را دوست داریم چون مادر مهربانیت زلزله
هستیم و بچه‌های ما در فکرمانی دیدند شما آمدید و در کانه‌ها ما همه
بچه‌ها را مشغول بازی کردید و بچه‌ها خیلی خوش حال شدند شما آمدید و
همه‌ی بچه‌ها بازی کردند با هم ما همه دوست شدیم و خجسته بازی کردیم
بازی های فکری نقاشی کشیدیم کاش می‌توانستیم برای همیشه اینجا مانده
اما متأسفانه سه شنبه من روید ما همه بچه‌ها شما را دوست داریم و
هیچ وقت شما را از یادمان نمی‌بریم

جشن پایان سال
پس از اتمام پروژه، جشن پایانی برای کودکان برگزار شد.

انجمن حمایت از حقوق کودکان